

24. 7. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nástup hromadných žalob do českého právního řádu

V březnu letošního roku uveřejnilo Ministerstvo spravedlnosti ČR návrh zákona o hromadných žalobách, a to již tedy v jeho paragrafovém znění. Tento nový institut hromadných žalob přináší do českého práva dle mnohých odborníků malou revoluci, neboť se jedná o procesní institut využívaný spíše v podmínkách angloamerického právního systému než v právním systému kontinentálním.

Nicméně i v právních systémech kontinentálních už institut hromadných žalob nebude výjimkou, neboť v současné době i Evropská unie připravuje směrnici o tzv. zástupných žalobách, jejímž cílem je právě zavést do členských států institut kolektivního řízení a efektivněji tak chránit poškozování práv a zájmů evropských spotřebitelů.

Samotný institut hromadných žalob není v českém právním prostředí příliš kritizován, avšak mnoho odborníků se již neshodne na některých jeho základních principech, jako např. na konkrétní formě přihlášení účastníka do řízení o hromadné žalobě. V rámci hromadných žalob existují dva základní principy přihlášení účastníka do řízení, a to princip přihlašovací, neboli opt-in, a dále princip odhlašovací, neboli opt-out. Princip opt-in zakládá účastenství spotřebitele v soudním řízení až okamžikem, kdy se do něj spotřebitel sám přihlásí, avšak princip opt-out do řízení automaticky vtáhne všechny poškozené spotřebitele, a pokud v řízení spotřebitel nebude chtít pokračovat, musí se z něj sám odhlásit. Proti principu opt-out je zpravidla namítáno, že v některých typech sporů se spotřebitel ani nemusí dozvědět, že je účastníkem řízení o hromadné žalobě, což odborníci vnímají jako zásadní nedostatek této metody.

SAMAK
poradenská skupina

Český návrh zákona v současném znění počítá zásadně s principem opt-out, přičemž princip opt-in bude použit pouze v případě, pokud bude osvědčeno, že nejsou splněny zákonem předepsané podmínky pro vedení odhlašovacího řízení.

Okruh možných navrhovatelů hromadné žaloby bude záviset rovněž na zvoleném principu přihlášení účastníka do řízení, tj. zdali se žaloba podřídí principu opt-out či opt-in. U principu opt-outu bude moci podat návrh pouze tzv. správce skupiny či zájmový spolek. U principu opt-inu bude moci návrh podat i člen skupiny. Správce skupiny jako žalobce bude muset být akreditován u Ministerstva spravedlnosti a na jeho činnost bude dohlížet stát, jak uvádí důvodová zpráva.

Princip opt-out je však prozatím v českém právním prostředí výrazně kritizován. České pojetí institutu hromadných žalob v tomto směru nereflektuje ani principy kontinentálního právního řádu, když připravovaná evropská směrnice je postavena primárně na principu opt-in, tedy přihlašovacím. Část právníků se navíc domnívá, že princip opt-outu je v rozporu se zásadou, že soudní ochrana má být v právním státu nabídnuta, nikoliv vnučena. Členem skupiny, tedy účastníkem řízení o hromadné žalobě by se pak stal každý, aniž by o to projevil zájem, avšak pokud z řízení aktivně nevystoupí,

rozsudek soudu pro něj bude závazný. Jelikož se jedná o práva spotřebitelská, nelze pro účastníky předpokládat vznik újmy samotným řízením, ba naopak jim má být vzniklá škoda kompenzována, nicméně pohledávka spotřebitele, která by byla v řízení soudem přiznána, by ve výsledku byla snížena o dvacet až třicet procent, neboť až tak může být vysoká odměna správce za úspěšný spor.

Je třeba se na přijetí nové právní úpravy řádně připravit, neboť se prozatím jeví jako pravděpodobné, že správcem skupiny bude moci být i komerční subjekt, nikoliv např. jen ombudsman či renomované neziskové spolky a jiné spotřebitelské organizace, a právě z tohoto důvodu lze předpokládat, že některé společnosti si z vedení hromadných žalob založí nový byznys, zejména tedy za účelem tučných provizí z nich vyplývajících.

Problematicke hromadných žalob a vzniku zákona, který je má do českého právního řádu ukotvit, se nadále budeme věnovat, a budeme Vás informovat o jeho podstatných aspektech.

Mgr. Suzan Saidamová,
advokátní koncipientka

[SAMAK](#)

Purkyňova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 211 222 244
e-mail: info@samak.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel x společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)